

HRVATSKE PRAŠUME

Prašumom nazivamo šumski prostor u kojemu nikada nije bilo ljudskih zahvata, odnosno u kojima se ljudski utjecaj ne opaža. S obzirom na drugačiji način življenja u tim prostorima u prošlim vremenima, često se ne može isključiti takav utjecaj u prošlosti, ali su poznati primjeri da su zahvati prije više desetljeća prestali i šume su se dalje razvijale same. Tada govorimo o sekundarnim prašumama. Gotovo sve naše prašume (s iznimkom Prašnika, koji je nizinska šuma hrasta lužnjaka) planinski su ekosustavi okruženi gospodarskom šumom. Kad se odlučilo prići zaštiti tih prašumskih područja, glavna zamisao nije bila posebna zaštita bioraznolikosti jer su i naše gospodarske šume prirodne i biološki bogate. Smisao prašuma jest ostaviti dio iskonske šume nedirnutim, upravo zato da bi se znanstvenicima omogućilo proučavanje zakonitosti razvoja šumskih zajednica, a drugima da na ograničenu prostoru vide kako bi izgledala šuma da u njoj nije bilo ljudskoga utjecaja.

U javnosti se uglavnom mnogo zna o nacionalnim parkovima i ostalim zaštićenim područjima. Međutim, i izvan njih velike su površine šuma izložene svim mogućim utjecajima civilizacije (sušenje, pretjerano onečišćenje), a istodobno se očekuje da upravo te šume budu značajan gospodarski čimbenik, tj. izvor obnovljive sirovine i energije te prirodan okvir turističkoj, odnosno planinarskoj djelatnosti. Ujedno se podrazumijeva da šume trebaju biti i »rezervoar« biološke raznolikosti tih područja.

Stoljeća ljudskog djelovanja na pojedinim područjima ostavila su traga na velikim krškim prostorima, koji su ogoljeni i degradirani. Istodobno, velike površine šuma na kojima se organizirano radi već gotovo dva i pol stoljeća dokazuju da se pametnim djelovanjem u smislu »održivog razvoja« prostor može upotrijebiti tako da se sačuva i unaprijedi. Osim uskih zona rezervata i nacionalnih parkova, sve su šume u našim planinama gospodarske, ali očuvane i vrlo prirodne - i takve trebaju ostati.

Akcijom »Prašuma«, povodom Međunarodnog dana planina, bile su, kako je već spome-

nuto, obuhvaćene tri hrvatske prašume, pa evo nekoliko riječi o svakoj od njih.

Ramino korito je velika prašuma bukve na južnom Velebitu, zaštićena kao poseban rezervat šumske vegetacije (234 ha). U blizini tog rezervata još je nekoliko izdvojenih odsjeka, koji čine botanički rezervat, a na području od Ramina korita do Šugarske dulibe još su sačuvane znatne površine šuma kojima je država propisala redovno gospodarenje, no ono bez izgradnje cesta nije moguće. Dio su šuma (317 ha) pod zaštitu stavili sami šumari (zaštitne šume), a preostalih 1100 ha su ostale prave gospodarske šume. Povremeno se javljaju poticaji da se uspostavi veći stupanj zaštite na tom području, no da bi se to ostvarilo, valjalo bi što prije pokrenuti postupak izmjene zakona. Do tada treba nastojati da šumari gospodare na zakonski, obziran i prirodan način, uvažavajući sve propise struke, zahtjeve Parka prirode Velebit te da javnost zna kako postupaju.

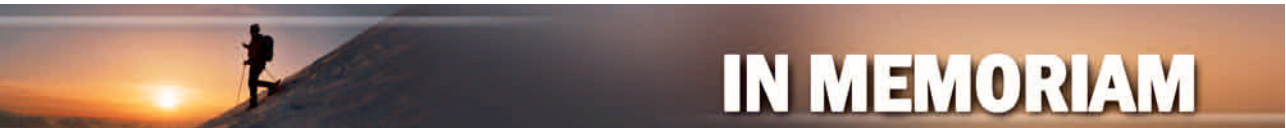
Prašuma Čorkova uvala prostire se na površini od 80 ha i predstavlja značajno šumsko područje koje obuhvaća sve stadije razvoja iskonske šume, s naglašenim optimalnim razdobljem razvoja. To znači da ćemo u sljedećim desetljećima i stoljećima pratiti njezinu prirodnu degradaciju i propadanje, da bi se ponovno vratila svojem prirodnom optimumu.

Prašuma Čorkova uvala unutar granica Nacionalnog parka Plitvička jezera

Muški bunar je prašuma bukve i hrasta na Psunju. Na žalost, taj dio Psunja nije siguran zbog ratnih posljedica i samo se uz pratnju može sigurno ući u tu prašumu, jednu od najslikovitijih u panonskom dijelu Hrvatske. To posebno ističemo zato što sa stanovišta bioraznolikosti treba obuhvatiti i planine izvan dinarskoga pojasa jer i tamo ima planina i šumskih oaza koje kriju velika bogatstva. Naravno da se i tim šumama mora gospodariti osobito obzirno i u suglasju s okruženjem. Upravo zbog silnih utjecaja iz

okružja, nije jednostavno ni lako sačuvati te zajednice. Mine su učinile velike površine nedostupnima, što nije dobro ni u biološkom smislu. Dobro je što se i miniranost smatra zagađenjem (minskim zagađenjem). S tim u vezi mora se spomenuti i Prašnik, jedinstvenu prašumu starih slavonskih hrastova, koja kao nizinski ekosustav nije ušla u program planinarske akcije povodom Svjetskoga dana planina, a koja će zbog mina, unatoč značajnoj vrijednosti i atraktivnosti, biti još dugo nedostupna posjetiteljima. Branko Meštrić

IN MEMORIAM

VLADIMIR MLINARIĆ – RUDLAVI

U noći s 24. na 25. studenog 2006., shran bolešću, napustio nas je zauvijek naš dugogodišnji prijatelj Vlado Mlinarić, poznat po nadimku Rudlavi.

Rođen je u Zagrebu 5. svibnja 1929. godine. Svoj radni vijek proveo je u zagrebačkim poduzećima kao službenik-komercijalist. Planinarstvom se počeo baviti 1953. godine kao član PD »Runolist« u Zagrebu. Bio je član uprave društva i pročelnik vodičke sekcije. Značajni su Runolistovi pohodi Medvednicom, koje je on organizirao i vodio.

Nakon osnivanja Komisije za vodiče pri PSH pohađao je 1965./66. tečajeve i položio ispit za vodiče PSH (značka br. 40). Osnivač je Stanice vodiča Zagreb, koja je pod njegovim vodstvom ostvarila značajne rezultate. Godine 1970. preuzeo je mjesto pročelnika Komisije za vodiče i do 1977. godine tu je dužnost obavljao s mnogo entuzijazma. Bio je organizator i voditelj niza tečajeva za vodiče te član ispitnih komisija za vodiče. Instruktor-vodič postao je 1980. godine, nakon položenih ispita na Fakultetu za fizičku kulturu u Zagrebu.

Sudjelovao je u radu gotovo svih dvadeset zbrova vodiča te je dao velik doprinos radu vodičke službe, kako u Komisiji za vodiče, tako i u stanicama vodiča Zagreb, Rijeka, Zadar, Split, Osijek, Makarska i Karlovac. Organizirao je značajne akcije za planinare Zagreba, ali i čitave Hrvatske: npr. uspon na Dinaru za više od 700 planinara, uspone na Triglav za nekoliko stotina planinara, koji se tradicionalno ponavljao svake godine, gotovo 20 godina. Popeo se na Mont Blanc, Grossglockner, Jungfrau, Mönch i brojne druge vrhove, uvijek vodeći grupe planinara iz Hrvatske. Vodio je planinare i po hrvatskim i bosanskim planinama i jednom riječju čitav je svoj život posvetio

planinarstvu, a posebno vodičkoj službi i školovanju vodičkoga kadra. Mnogi naraštaji planinara i vodiča rado će se sjećati našeg dragog Rudlavog. Velika mu hvala za sve! Darko Luš

DR. LELJA DOBRONIĆ

Dana 22. prosinca Hrvatska je televizija javila da je u 86. godini života preminula povjesničarka dr. Lelja Dobronić – a mi dodajemo – i jedna od najuglednijih zagrebačkih planinki. Kulturna javnost je pamti kao muzejsku kustosicu, direktoricu Povijesnog

muzeja Hrvatske, znanstvenicu zaslužnu za zaštitu spomenika kulture, osnivačicu i urednicu »Muzejskog glasnika«, a planinarska javnost kao članicu HPD »Zagreb-Matica« od osnutka, organizatoricu brojnih društvenih izleta i predsjednicu društva 1981. – 1985. Njezin smo životopis i sliku objavili 1998. (str. 184.). Zagrepčanima je najmilija njezina knjiga »Zagrebački Gornji grad nekad i danas« (1983.). Zagreb joj se odužio Nagradom grada Zagreba (1969.), a HPS Zlatnim znakom i Plaketom (1995.). Željko Poljak